

МОЈ ДЕКА ЈЕ БИО ТРЕШЊА

Анђела Нанети

Књижевни род: епика

Књижевна врста: роман за децу

Дечак Тонино – приповедач (приповедање у првом лицу)

Ликови: Тонино, Тонинова мама Феличита, бака Теодоланда и дека Отавијано, бака Антонијета и деда Луиђи, Тонинов тата, комшија Емилио

Тема: Дечак Тонино прича о свом детињству и незаборавним тренуцима проведеним са деком Отавијаном.

Роман *Мој дека је био трешња* састоји се од 8 хронолошки повезаних поглавља у којима се приповеда о одрастању дечака Тонина.

Основно осећање у роману је ЉУБАВ, а централна личност дечакових сећања је дека Отавијано. Он шири ту љубав, нежан је, симпатичан и духовит човек, који много воли своју жену, ћерку, унука Тонина, али и сав живи свет: трешњу Феличе, гуску Алфонсину, пилиће...

Приповедач у роману је дечак Тонино, који приповеда у првом лицу и представља део света о којем приповеда. Он приповеда са одређене временске дистанце јер понекад говори о догађајима из прошлости, а понекад најављује оно што ће се тек догодити. О томе сведочи и сам почетак романа: „Када сам имао четири године, имао сам и њих четворо: баку и деку у граду, и баку и деку на селу”. Овим се наговештава да у тренутку када пише, приповедач више нема четири године, као и да више нема ни њих четворо. Приповедачки поступак којим се приповеда о догађајима који су се одиграли у прошлости назива се **ретроспекција**.

Посебно место у роману заузима управо дрво трешње, које има и своје име – Феличе. Ово име на италијанском значи „Срећко”, а Феличита значи „срећа” – управо је то име мајке главног јунака, дечака Тонина. Трешња је посебна јер је дека Отавијано купује баш када се рађа Феличита и на тај дан сади дрво у својој башти: „Феличе је тада имао три гране, а у пролеће, када је мама имала седам месеци и четири зуба, избила су и њему четири цвета. Од тада су мама и трешња расле заједно и са баком и деком чиниле породицу”. Девојчица и дрво заједно расту, а сви значајни моменти у породичном животу овековечени су испод дрвета. Дека Отавијано води рачуна о том дрвету: негује га, свакодневно обилази, а једне вечери чак ризикује и своје здравље како би сачувао пупољке од мрза. Управо због љубави и бриге коју је дека показао према дрвету, Тонино верује да ће се он након смрти претворити у трешњу, па је у складу са тим дат и наслов овом роману. У башти деке Отавијана трешња Феличе се налази у углу између дворишта и пута, тако да се може видети са свих страна. Управо тако је и са композицијом романа – сви значајни догађаји повезани су са дрветом трешње, а многи проблеми се управо испод трешње разрешавају. Трешња има значајну улогу у детињству и Феличите и њене деце, Тонина и Корине, а управо преко дрвета трешње дека Отавијано преноси своје унуку значајне животне истине.

Након смрти деке Отавијана, борбу за земљиште преузима његова ћерка Феличита, која се са Тонином сели у стару кућу својих родитеља након развода са мужем. Ту борбу преузима и Тонино који без тренутка недоумице одлучује да одбрани дедину трешњу од булдожера. Њему се чини као да се Феличе сагнуо како би му олакшао пењање или као да га је деда гурнуо ка трешњи. Док је на трешњи Тонино има тренутке сумње и налази се у искушењу да сиђе са дрвета и одустане од тог безумног подухвата. Оно што му помаже да истраје јесте помисао на dedu, који је једне целе ноћи преседео поред дрвета лежећи ватру како се не би смрзли Феличеови пупољци. Дедина посвећеност и истрајност охрабрила је дечака да остане упоран и постојан у својој намери. У одбрани Феличеа ујединила се читава породица, па су и Тонинови родитељи почели боље да се разумевају. Уједињени око Феличеа они остају заједно и након што је борба са општином

завршена. Дечак Тонино обећава да ће све оно чему га је дека научио пренети својој сестри Корини, којој ће још једино, осим њему, бити дозвољено да се пење на трешњу Феличеа.

Тонино живи у граду са својим родитељима и са баком и деком са татине стране. То су бака Антонијета и дека Луиђи, а са њима живи и њихов мали пас, Флопи. Док је живот у граду са баком и деком досадан, монотон и једноличан – живот на селу, где живе други бака и дека узбудљив је и изузетно привлачан дечаку Тонину. Бака Теодолинда и дека Октавијано разликују се од свих људи које Тонино познаје. Они су духовити, ведри и посебно повезани са природом и животињама. У роману долази до изражаја љубав и повезаност са природом, која се огледа у дедином неговању баште и трешње, као и племенитост и љубав према животињама која пре свега долази до изражаја у старању о живини, гуски Алфонсини и гусану Оресту.

Од животиња које су присутне у роману посебно се истичу пас Флопи, гуска Алфонсина и гусан Орест. Према Флопију Тонино нема позитиван однос, баш као ни Тонинова мајка, Феличита. Флопија доживљавају као ружног, размаженог и досадног пса о којем брину једино бака Антонијета и дека Луиђи. Сасвим другачији је Тонинов однос према гуски Алфонсини и касније гусану Оресту. Алфонсина је пре свега била љубимица баке Теодолинде, па и након бакине смрти Тонино, а и дека Октавијано, Алфонсину повезују са баком Линдом и љубав коју су осећали према њој преносе једним делом на бакину миљеницу, Алфонсину. Тонино је чак у једном тренутку убеђен да је бака након смрти постала Алфонсина, коју је и сама за живота толико волела. Након неког времена, Алфонсина добија свог пара, гусана Ореста и у њиховој љубави дечак Тонино види љубав која је постојала између деке Октавијана и баке Линде.

Тонино описује деду Октавијана као високог и усправног човека, ведре и доброћудне нарави. Он је за дечака посебан и различит од свих осталих особа у његовом окружењу, а посебно се разликује од људи из града. Бака Теодолинда је једнако посебна и пажљива жена. Она посвећено и брижљиво води рачуна о живини, а има и своју миљеницу, гуску Алфонсину. Посебан је и однос деке Октавијана са баком Теодоландом – они воле једно друго искреном, истрајном и постојаном љубављу, која се наставља и након Линдине смрти. Након смрти баке Теодолинде, дека Октавијано пати и говори своме унуку о трну у срцу, који представља траг празнине и жудње за Линдом. Бол који Октавијано осећа због губитка вољене жене и самоћа, која га постепено гуши, терају га на неразумне поступке као што је уништавање свих фотографија из албума. Бол и туга због губитка своје жене толико је велика да је гледање драгих успомена деки Октавијану неиздрживо. Ипак, он не уништава баш све фотографије – сачувана је једна слика и то баш она на којој су бака Теодолинда са ћеркицом Феличитом под трешњом Феличеом. Декину тугу и бол не олакшавају ни проблеми који се појављују са општином – општина доноси одлуку да одузме део земље од деке Октавијана и то баш онај део земље на којем се налази Феличе. Ове невоље додатно оптерећују старог, усамљеног и болесног човека који је изгубио свог верног сапутника. Постепено Октавијано губи додира са реалношћу што приморава његову ћерку Феличиту да га смести у дом. Након дедине смрти, Тонино као последњи испраћај ставља деди у цепове лишће са трешње Феличеа и по једно перо од Алфонсине и Ореста. Овај поступак је симболичан и означава све оно што је деди било важно у животу – његову породицу.

Дека Октавијано научио је Тонина да слуша дисање дрвећа, развијао је у њему љубав према природи и према свим живим бићима. Научио га је да не потцењује биљке које умеју да

осећају и да дишу, а показао му је и да постоје људи који то дисање умеју да чују. Поред тога, дека је научио Тонина да се пење на трешњу, указујући му да се најбољи начин за пењање крије у уверењу да је дрво пријатељ. Закваљујући деки Октавијану, Тонино формира и своја размишљања о смрти – он схвата да они који умру не напуштају своје вољене. Они су ту, као и дисање дрвећа само ако умемо да слушамо. Тонино схвата и да смрт доноси поновни сусрет са вољенима, па тако развија слику о деки који се претвара у перо и одлеће код своје вољене Линде. У складу са тим је и Тонинов сан о деки и баки – он сања како се пење са деком на трешњу и како дека баца трешње, док их бака Линда сакупља како би направила мермеладу. Сан се завршава са декиним речима „Ту сам, Тонино, ту сам са тобом”, које дечак чује и када се пробуди и које још једном сведоче о утешном сазнању да су они које волимо увек са нама. Снови у којима се трешња смеје на крају романа сведоче о посебној повезаности са природом, која представља део дединог наслеђа унуку.

Поруке:

У животу су најважнији љубав и поверење међу члановима породице.

Човек живи докле год има оних који га воле и који га се сећају.

https://youtu.be/w_fDJEfitGg

